

PERCEPȚIA VIITORILOR PROFESIONIȘTI CONTABILI CU PRIVIRE LA DIGITALIZAREA DOMENIULUI CONTABIL

FUTURE ACCOUNTING PROFESSIONALS PERCEPTION OF THE DIGITISATION OF THE ACCOUNTING FIELD

Autor: Adina-Cosmina RACOLCIUC, Master's student

Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, România

E-mail: adinaracolciuc6@gmail.com

Conducător științific: Marius – Sorin CIUBOTARIU

ORCID code: 0000-0002-8560-9223

Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava, 720229, Romania

Email: marius.ciubotariu@usm.ro

Abstract. *In the context of the contemporary economy marked by continuous change, globalisation and major technological revolutions, the accounting field is characterised by significant transformations that can be observed from one reporting period to another. More specifically, we observe a continuous development of the role of the accountant in the digital age and for this reason we considered essential an analysis of the perception of future accounting professionals regarding the digitization of the financial accounting field. Therefore, our study will focus on meeting the following objectives: O1- examining the degree of acceptance of digitisation and the receptiveness of future accounting professionals to change, O2- prioritising the key changes in the accounting profession to identify the main competences and skills needed by a future accounting professional, and O3- analysing how curricula are adapting to changes in the accounting field to meet the needs of future professionals. The results of the research will be translated into an analysis of how the digitisation of the accounting field is perceived by future accounting professionals and its impact on traditional accounting practices.*

Keywords: *future accounting professionals, acceptance of digitisation, emerging technologies*

JEL cod: M40

Introducere

Din cele mai vechi timpuri și până în prezent, profesia contabilă a cunoscut transformări semnificative, care pot fi observate atât în modul de organizare, cât și în cel de ținere a contabilității. Mai exact, asistăm la o evoluție continuă a rolului profesionistului contabil în era digitală, când o parte semnificativă a activităților repetitive sunt gestionate în mod eficient de programe informatice specializate. Astfel, scopul acestui studiu este de a identifica și analiza percepția viitorilor profesioniști cu privire la digitalizarea domeniului contabil. În vederea îndeplinirii acestui scop, au fost conturate trei obiective specifice care vor viza examinarea gradului de acceptare a digitalizării de către viitorii profesioniști contabili, ierarhizarea schimbărilor cheie ale profesiei contabile și a principalelor competențe și aptitudini necesare unui viitor profesionist, precum și o analiză a modului în care programele de învățământ se adaptează la schimbările survenite în domeniul contabil, pentru a vedea dacă răspund nevoilor viitorilor profesioniști.

Metodologia cercetării noastre va avea la bază un chestionar, a cărui eșantion va fi constituit din studenții de la nivelele de licență și master, de la specializarea contabilitate. În conținutul chestionarului voi include întrebări ce vor evidenția percepția viitorilor profesioniști contabili cu privire la digitalizarea domeniului contabil, adaptarea competențelor și aptitudinilor la schimbările tehnologice, precum și așteptările pe care le au cu privire la evoluțiile viitoare ale programului de studiu.

Rezultatele cercetării se vor concretiza într-o analiză a modului în care este percepută digitalizarea domeniului contabil de către viitorii profesioniști contabili și a impactului pe care îl are asupra practicilor contabile tradiționale. Aceste rezultate vor fi utile, în primul rând, mediului academic, deoarece prin intermediul acestora vor putea să-și adapteze programele școlare pentru a răspunde cerințelor și provocărilor actuale ale domeniului contabil și ale studenților. În al doilea rând, rezultatele vor fi utile și viitorilor profesioniști contabili, prin simplul fapt că vor facilita adaptarea competențelor și abilităților pentru a activa într-un mediu economic digitalizat.

Revizuirea literaturii de specialitate

În societatea și mediul economic contemporan se poate observa că dependența de noile tehnologii și de procesul de digitalizare a devenit omniprezentă. În mod similar, putem spune că și domeniul contabil trece printr-o perioadă de transformare semnificativă a activităților desfășurate, prin simplul fapt că practicile contabile tradiționale de înregistrare manuală a operațiunilor au fost preluate de programe informatice avansate care procesează automat datele. Această schimbare de paradigmă a avut ca și efect eficientizarea activităților cotidiene (Kamaraj, 2023).

În acest sens, putem spune că digitalizarea reprezintă o transformare de anvergură generată de tehnologii inovatoare ce implică proceduri noi de lucru și nevoia de resurse umane adaptabile. (Annarelli et al., 2021). Printre aceste tehnologii se numără automatizarea proceselor de rutină și accesul la registre distribuite (blockchain și Big Data), care sunt susținute de instrumente de analiză bazate pe cloud și inteligență artificială (Grosu et al., 2023).

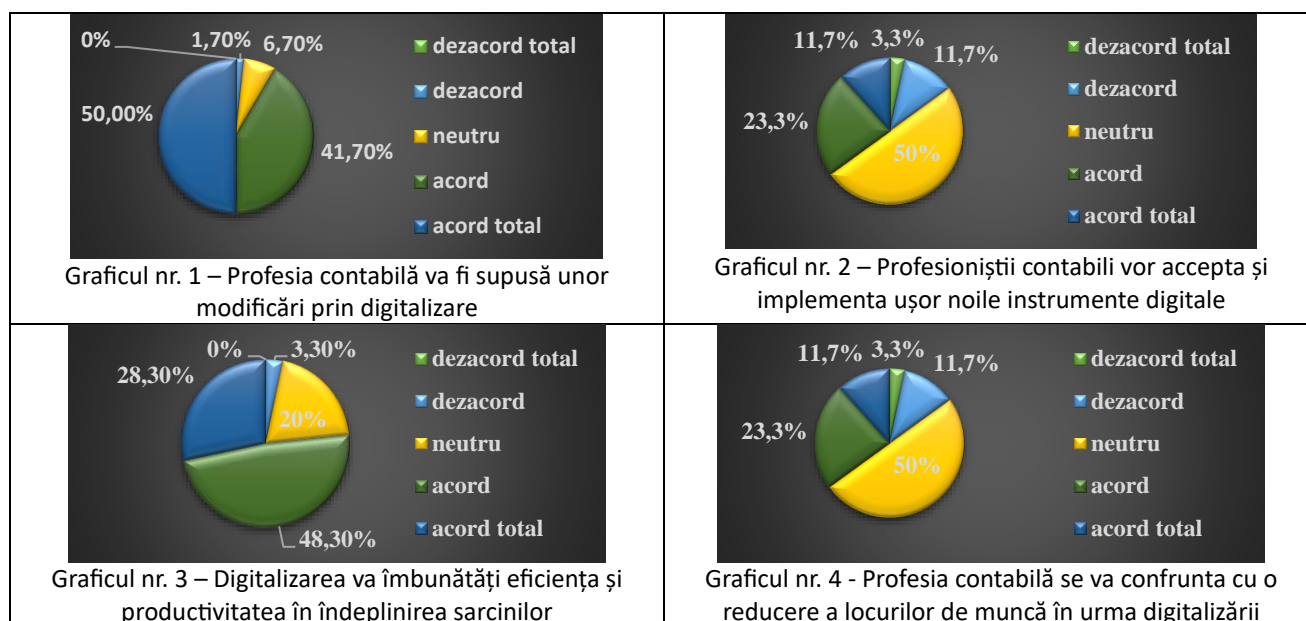
Aceste noi instrumente extind rolul profesioniștilor contabili de la înregistrarea schimburilor comerciale la asumarea unui rol mai amplu, care include controlul și o dimensiune socială. Dacă în trecut, profesionistul contabil era asociat cu o persoană „îngropată” în hârtii și documente. Odată cu apariția și dezvoltarea tehnologiei, lucrurile s-au simplificat considerabil, iar tendința actuală vizează optimizarea activităților întreprinse de către profesioniștii contabili. În plus, profesia contabilă, la momentul actual, dispune de un întreg arsenal de instrumente care contribuie la buna funcționare a economiei, la gestionarea eficientă a informațiilor și la automatizarea proceselor (Ciubotariu, 2019). Deci, digitalizarea poate fi considerată o reînnoire a profesiei contabile ce atrage provocări și oportunități atât pentru contabilitate, cât și pentru profesionistul contabil. În plus, viitorii practicieni vor trebui să se perfecționeze astfel încât să poată opera cu analiza big data (Alles & Gray, 2016; Constantiou & Kallinikos, 2015), cu inteligența artificială (AI) (Nowak et al., 2018) și cu tehnologia blockchain (Frizzo-Barker et al., 2020). Iar, pentru a face contabilitatea să funcționeze în beneficiul maxim al companiilor, aceștia trebuie să se adapteze la schimbările care afectează afacerile moderne și să fie pregătiți să utilizeze tehnologiile digitale.

Metodologia cercetării

În fundamentarea studiului nostru am ales metoda cantitativă, iar ca instrument de colectare a datelor am utilizat chestionarul. Alegerea acestei metode a fost justificată de necesitatea obținerii unor date cuantificabile, care să stea la bază identificării percepției viitorilor profesioniști contabili cu privire la digitalizarea domeniului și analizei gradului de familiaritate cu noile tehnologii și a atitudinilor față de schimbările aduse de acestea în practica profesională viitoare. Chestionarul a fost conceput pentru a fi aplicat unui eșantion alcătuit din studenții și masteranzii de la specializarea contabilitate din cadrul Universității „Stefan cel Mare” din Suceava. Astfel, acest chestionar a fost compus din 17 întrebări care au fost structurate în trei secțiuni care vor viza aspecte precum: modul în care este acceptată digitalizarea în rândul viitorilor profesioniști contabili, ierarhizarea modificărilor aduse domeniului financiar-contabil și competențelor necesare și analiza modului în care programele de învățământ se adaptează la schimbările domeniului contabil.

Discuții și rezultate

Pe baza rezultatelor obținute prin intermediul chestionarului, ne propunem să efectuăm o analiză a modului de raportare a viitorilor profesioniști contabili la modificările ce vor surveni în mediul economic, cu scopul de a înțelege atitudinile, cunoștințele și nivelul de pregătire cu privire integrarea tehnologiei în derularea activităților financiar-contabile, astfel încât centrele universitare să poată veni în ajutorul acestora cu strategii noi de lucru și cu programe de studiu adaptate cerințelor actuale. Pentru a ne fi mai ușor să prezentăm rezultatele obținute în urma aplicării chestionarului, am grupat răspunsurile obținute în 3 secțiuni reprezentative. Prin urmare, prima secțiune include răspunsurile întrebărilor referitoare la modul în care este acceptată digitalizarea în rândul viitorilor profesioniști contabili, prezentat sub formă grafică după cum urmează:

Sursa: Proiecție proprie

Analizând graficele prezentate mai sus, cei mai mulți dintre respondenți au fost de părere că în urma digitalizării profesia contabilă este în continuă schimbare, deci deducem că, în teorie, există o oarecare familiaritate cu privire la modificările aduse profesiei, dar au fost reticenti în ceea ce privește rapiditatea acceptării în practică (50% au fost neutri), pe care o putem pune și pe seama fricii de a nu fi diminuate locurile de muncă. Chiar dacă au considerat că implementarea nu este chiar ușoară, iar locurile de muncă ar putea fi reduse, când și-au exprimat opinia despre eficiență și productivitate, aceștia au recunoscut efectul pozitiv al digitalizării.

În cea de a doua secțiune am inclus o ierarhizare a modificărilor aduse domeniului financiar-contabil și competențelor necesare, care poate fi observată în figura de mai jos:

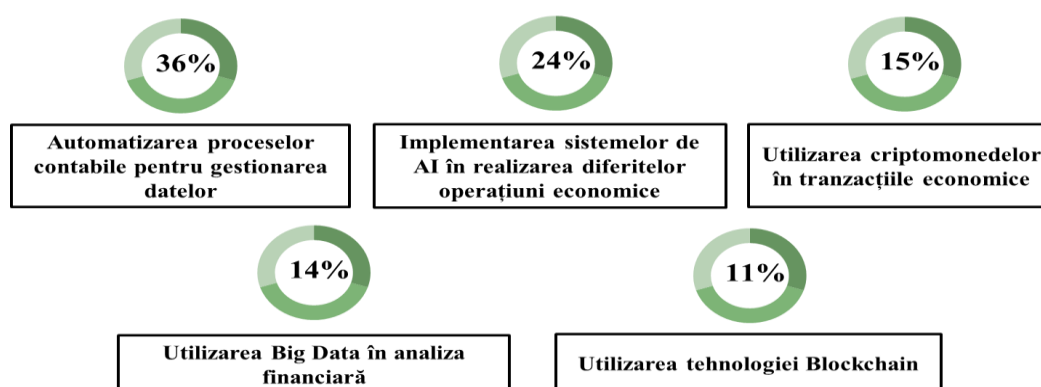

Figura 1. Ierarhizarea schimbărilor cheie ale profesiei contabile

Sursa: Proiecție proprie

Potrivit figurii de mai sus, putem spune că cei mai mulți dintre viitorii profesioniști au considerat automatizarea proceselor contabile pentru gestionarea datelor ca fiind o reconfigurare elementară, iar cei mai puțini sunt de părere că utilizarea tehnologiei blockchain este o schimbare cheie. În era digitală, următorii practicieni contabili ar trebui să manifeste competențe precum analiza și interpretarea datelor, gândirea critică și abilitățile de luare a deciziilor pentru a-și îndeplini sarcinile. În ultima secțiune a studiului nostru am grupat întrebările care aveau ca scop analiza modului în care programele de învățământ se adaptează la schimbările domeniului contabil. Astfel, am observat că cei mai mulți respondenți consideră că programul de studii urmat este suficient de adaptat și corespunde necesităților de bază al domeniului contabil. Dar din totalul respondenților, o parte dintre

studentii susțin că pentru a fi mai bine pregătiți ar trebui să fie introduse mai multe cursuri axate pe utilizarea noilor tehnologii și pe dezvoltarea abilităților tehnice.

Concluzii

Prin urmare, rezultatele obținute din aplicarea chestionarului au constituit o bază pentru cercetarea noastră și au condus la conturarea unei imagini de ansamblu a percepției viitorilor profesioniști contabili cu privire la digitalizarea domeniului contabil. Din analiza efectuată putem spune că respondenții privesc cu reticență adoptarea în cadrul profesiei contabile a noilor instrumente digitale, cu toate că au recunoscut că digitalizarea anumitor procese contabile le va îmbunătăți eficiența și productivitatea în îndeplinirea sarcinilor. Totodată, pe baza răspunsurilor obținute, am dedus că pentru a putea să-și deruleze, în mod normal, activitățile financiar-contabile, viitorii profesioniști contabili vor trebui să dețină cunoștințe și competențe IT avansate, să demonstreze o adaptabilitate ridicată la schimbările mediului de afaceri, să-și dezvolte competențe transdisciplinare care să depășească domeniul contabilității.

Concluzionând cele prezentate în cadrul cercetării noastre, putem spune că viitorii profesioniști contabili, în ciuda schimbărilor ce vor surveni în urma digitalizării, vor trebui să se adapteze continuu și să își perfecționeze, în mod constant, abilitățile și competențele pentru a putea oferi mediului de afaceri soluții bazate pe un raționament profesional bine fundamentat.

Referințe bibliografice

- Alles, M., & Gray, G. L. (2016). Incorporating big data in audits: Identifying inhibitors and a research agenda to address those inhibitors. *International Journal of Accounting Information Systems*, 22, 44–59. <https://doi.org/10.1016/j.accinf.2016.07.004>
- Annarelli, A., Battistella, C., Nonino, F., Parida, V., & Pessot, E. (2021). Literature review on digitalization capabilities: Co-citation analysis of antecedents, conceptualization and consequences. *Technological Forecasting and Social Change*, 166, 120635. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2021.120635>
- Ciubotariu, M.-S. (2019). The accounting profession in the digital era. *European Journal of Accounting, Finance & Business*, 7(3). <https://doi.org/10.4316/EJAFB.2019.734>
- Coman, D. M., Ionescu, C. A., Duică, A., Coman, M. D., Uzlaş, M. C., Stănescu, S. G., & State, V. (2022). Digitization of Accounting: The Premise of the Paradigm Shift of Role of the Professional Accountant. *Applied Sciences*, 12(7), 3359. <https://doi.org/10.3390/app12073359>
- Constantiou, I. D., & Kallinikos, J. (2015). New Games, New Rules: Big Data and the Changing Context of Strategy. *Journal of Information Technology*, 30(1), 44–57. <https://doi.org/10.1057/jit.2014.17>
- David, D., & Cernușca, L. (2020). The Perception of Professional Accountants Regarding the Future of the Accounting Profession in the Digital Era. *CECCAR Business Review*, 1(7), 3–10. <https://doi.org/10.37945/cbr.2020.07.01>
- Frizzo-Barker, J., Chow-White, P. A., Adams, P. R., Mentanko, J., Ha, D., & Green, S. (2020). Blockchain as a disruptive technology for business: A systematic review. *International Journal of Information Management*, 51, 102029. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2019.10.014>
- Gherman (Bursuc), M., & Grosu, V. (2021). Percepția tinerilor practicieni din domeniul contabil asupra practicilor profesiei contabile în contextul globalizării și al digitalizării la nivel internațional. 5. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/159863
- Grosu, V., Cosmulese, C. G., Socoliuc, M., Ciubotariu, M.-S., & Mihaila, S. (2023). Testing accountants' perceptions of the digitization of the profession and profiling the future professional. *Technological Forecasting and Social Change*, 193, 122630. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2023.122630>
- Kamaraj. (2023). Digitalization on the accounting profession and accounting structure- an overview. *International Journal Of Creative Research Thought*, 11. Disponibil: <https://ijcrt.org/papers/IJCRT2307350.pdf>
- Nowak, A., Lukowicz, P., & Horodecki, P. (2018). Assessing Artificial Intelligence for Humanity: Will AI be the Our Biggest Ever Advance ? or the Biggest Threat [Opinion]. *IEEE Technology and Society Magazine*, 37(4), 26–34. <https://doi.org/10.1109/MTS.2018.2876105>